

KRAFTTAK FOR VIDEREGÅENDE SKOLE PÅ OTTA

Nok en gang må vi kjempe for et godt studietilbud ved Nord-Gudbrandsdal videregående for å sikre arbeidsplasser og elevplasser lokalt. ”Stuttrest utdanning” har blitt en evig pågående kampsak. Hvert år siden 2018 har Otta Handels- og Næringsforening, i samarbeid med reiselivet, engasjert seg sterkt i dette arbeidet. Hvert år må vi ta kampen opp til et nytt nivå.

*Det har virkelig toppet seg i år når faktisk **hele skolen** på Otta står på spill. Vi aner bare konturene av hvor store konsekvenser dette vil få for hele Nord-Gudbrandsdalen. Dette er dramatisk. Alle vi som bor i Nord-Gudbrandsdal må våkne og kjempe for å beholde det verdifulle skoletilbudet som vi allerede har. Det er ikke elevgrunnlag for 2 skolesteder i Nord-Gudbrandsdalen dessverre. Vi er for få innbyggere til det. Denne kampen handler ikke om å beholde to gode skoler, men i det hele tatt å beholde ett skoletilbud for ungdommen vår her. Hvis vi ikke klarer å enes om dette, vil vi sannsynligvis miste hele skoletilbudet i Nord-Gudbrandsdalen og all videregående utdanning blir flyttet sørover.*

Vi har stor forståelse for at Ottadølene kjemper for skolen sin, men dette handler om å unngå at alle tilbud flyttes ut fra Nord-Gudbrandsdalen. Elevtallet går kraftig ned i kommunene rundt oss. Statistisk sett er det svært få elever fra Otta, Dovre/Lesja og Midt-Gudbrandsdal som vil søke seg til Lom dessverre. Da er det mer attraktivt å flytte sørover for ungdommene våre.

Regionsenteret Otta ligger midt mellom Skjåk i vest og Bjorli i nord med et meget oppegående næringsliv innen handel, service og reiseliv. Det er også et knutepunkt for buss og jernbane for enkel adkomst. Næringslivet og skolen står sammen for å bevare det videregående tilbudet på Otta. Vi gir oss ikke uten kamp!

Velutstyrt skolebygg midt i dalen og mange tjenester samlet på ett sted

Skolen på Otta ble **fullrenovert** i 2010. Det er et fullverdig tilbud med kjøkken, verksteder og praksisrom. Skolen har helselaboratorium og huser fylkeskommunens KlimaLab og regionens INNOlab. I tillegg er det samlokalisering med Otta Kulturhus, som gir flotte arrangementslokaler for eksempel for UKM. Otta ligger geografisk midt i Nord-Gudbrandsdalen og det har i alle år vært mange elever som enten pendler med buss eller bor på hybel. Hybelboere på Otta følges tett opp av miljøarbeider på skolen. Leksearbeid legges stort sett til skoletid, slik at elever skal slippe lekser på kvelden. Det er gode og trygge hybler på Thon Hotel Otta, med felles kjøkken. Det er god tilgang til hybler på Otta.

Skolen har tett samarbeid med **Karriere Gudbrandsdalen** og utveksler lærerkrefter til utdanningen av voksne på Karrieresenteret vegg i vegg. Skolen har **utstrakt samarbeid** med næringslivet, både innen industri, bilbransjen, transportbransjen, mat-, service- og reiselivsbransjen, samt med alle kommunene i 9K.

Et annet viktig aspekt er et utmerket samarbeid med **Otta Læringscenter**. Skolen på Otta har kombinasjonsklasse for minoritetsspråklige ungdommer mellom 16 og 24 år med kort botid. Intensjonen er at ungdommene skal få tilrettelagt grunnskoleopplæring på en videregående skole med jevnaldrende. Fra høsten 2024 vil skolen på Otta ha fullt ansvar for kombinasjonsklassen. Integrering og mangfold er viktige stikkord. Denne ordningen fungerer svært godt. Vi ser at ungdommene trives godt i i disse klassene og har mulighet til å bli kjent med andre på sin egen alder. Sel har asylmottak i kommunen, samt at Otta Læringscenter med minoritetsspråklige voksne ligger i gangavstand fra skolen. Alt dette, sammen med dyktige ansatte ved flyktningetjenesten på NAV Otta, vil sørge for at disse menneskene bli godt ivaretatt. Alle nødvendige tjenester er samlet på ett sted for at våre nye innbyggere skal lære seg språket, kulturen og bli innlemmet i lokalsamfunnet.

Dramatiske kutt i studietilbudet over mange år

Næringslivet i Nord-Gudbrandsdal har i flere år vært sjokkert over de stadige **dramatiske kuttene** i tilbudet ved Nord-Gudbrandsdal videregående. Det har særlig rammet hardt på de utdanningene som rekrutterer til handel og reiseliv.

I 2021 bad vi politikerne om ro i 5 år for å jobbe med å bygge opp salg, service og reiseliv, samt restaurant og matfag på Otta for å få flere søkere. De siste årene har den videregående skolen på Otta fulgt opp dette på en eksemplarisk måte.

De har hatt et tett samarbeid mellom restaurant & matfag, opplæringskontoret og næringslivet. Her har skolen vist at man til tross for demografiske utfordringer og lave søkertall, kan tilby et godt og tilpasset utdanningsprogram som elevene er godt fornøyd med. Videre er skolen tett koblet på spesielt Lillehammer videregående skole for en god overgang på VG2. Elever får blant annet tilrettelagt praksis i egen kommune deler av skoleuka. Skolen jobber kontinuerlig med å finne gode løsninger i samarbeid med det lokale og regionale næringsliv, og gjennom rekrutteringstiltaket «Ung i reiselivet». Skolen på Otta har et utvidet samarbeid med lokal mat- og reiselivsbransje. Det er ikke bare gjennom bedriftsbesøk og at elevene er ute i praksis, men ikke minst gjennom at bransjen deltar i undervisningen til elevene inne på skolen. Dette er verdifullt!

Et konkret eksempel er Gudbrandsdal Slakteri AS. Der vil det bli et stort behov for faglærte medarbeidere og lærlinger. Et tett samarbeid mellom restaurant og matfag på Otta og slakteriet er svært viktig for rekruttering til slakteriet.

Ett godt studiested med bredt skoletilbud reduserer fraflytting

Ved å legge ned avd. Dombås og avd. Lom (alt. 1-3) vil trolig søkertallene til yrkesfag øke. Ved å samle tilbudene på Otta og å se dette i sammenheng med tilbudet på Vinstra vgs, vil det bli sikret en god **bredde** i tilbudet både på studiespesialiserende og på yrkesfag for elevene og næringslivet i hele Gudbrandsdalen. Hvis alle skolene i Nord-Gudbrandsdalen legges ned, vil vi miste så utrolig mye. Det er sjelden sentralisering vil gi besparelser på lang sikt. Det går fort å rive ned, men tar lang tid å bygge opp.

Ungdommene er vårt viktigste satsningsområde. De er **framtidens vår**. En skole skal ikke gå i overskudd, men være en investering i framtidig verdiskaping.

Se vedlegg 1: Argumenter for å beholde videregående skole på Otta knyttet opp mot FNs bærekraftsmål.

Stort framtidig behov for faglært arbeidskraft

Et annet viktig argument i denne sammenhengen er vårt **framtidige behov** for faglært arbeidskraft innen service, handel og reiseliv i vår region. Gudbrandsdal er en av Norges største reiselivsaktører. Vi mener det er mange muligheter for å videreutvikle det lokale studietilbudet med den kompetanse og erfaring som finnes her i samarbeid med næringslivet. Det er av stor betydning for ungdommene å ha mulighet for valg av yrke og utdanning (lærlingplass) i nærheten av der de bor, spesielt sett i perspektiv av fraflytting.

Elever som tar fagbrev (yrkesfag) blir **boende i dalen** når de begynner å jobbe, og har ofte ønske om å **starte egen bedrift**. Vi trenger ungdom med riktig kompetansenivå, som vil bo og skape arbeidsplasser i dalen vår. Å opprettholde disse tilbudene, vil være å satse på utdanning som er **bærekraftig** for framtida.

Ungdomsbedrifter på høyt nivå

Vi ser også at ungdomsbedrifter avd. Otta hevder seg i toppen i konkurranse med andre **ungdomsbedrifter**, både på regionalt og nasjonalt nivå. Det viser at det har vært jobbet godt og målrettet over mange år med å skolere ungdommene til å drive bedrifter og tenke nytt. Det trenger vi! Otta Handels- og Næringsforening er veldig glad for det gode samarbeidet mellom skole og næringsliv. Vi er imponert over den innsatsen som de ansatte ved skolen på Otta gjort, både med faglig kompetanse, men også i det å være løsningsorienterte og kreative. Tusen takk til dere som står på for ungdommene våre!

Landslinje for reiseliv på Otta?

I Gudbrandsdalen ligger alt til rette for å tilby en landslinje i reiseliv. Sel Kommune ligger midt i smørøyet med tanke på et fantastisk reiseliv fra Bjorli i nord, Skjåk i vest til Lillehammer i sør. Omkranset av 6 nasjonalparker og et enormt antall reiselivsbedrifter av høy kvalitet. Alt ligger til rette for at elever ved Nord-Gudbrandsdal videregående avdeling Otta kan få en reiselivsutdanning av høy kvalitet med en påfølgende læretid, som de fleste andre i landet bare kan drømme om. Selv under koronakrisen klarte reiselivet i Gudbrandsdalen å omstille seg og utviklet nye og spennende produkter. Det vitner om kvalitet, stabilitet, høy kompetanse og kjærlighet for faget og området. Alle elementer en elev, som vil skape en karriere innen reiseliv og handel, trenger. I en tid hvor folk mer og mer ønsker seg tilbake til distriktet, er dette en helt riktig satsning. Her har det allerede i 2022 blitt startet opp et **fagskoletilbud «Reiseliv og opplevelser»** gjennom Norsk Turistutvikling og Nordland Fagskole med stort hell.

Mat, service og reiseliv er **satsingsområder** både nasjonalt og regionalt, og har stor betydning for lokal verdiskaping og næringsutvikling. Behovet for kokker, service- og reiselivsmedarbeidere i regionen stort. Det er en stor tragedie hvis det i en av Norges viktigste reiselivsregioner ikke kan tilbys en videregående utdanning inn yrkesretningene salg, service, reiseliv, kokk og servitør. Per dato er det flere ledige læreplasser i salgsfaget, reiseliv og kokkefag.

Teknologi- og industrifag gir nødvendig rekruttering til lokale bedrifter

Vg1 teknologi- og industrifag (TIF) har hatt gode søkertall over tid, og er kjent for høy trivsel og god gjennomføring. Til høsten vil Vg1-elevene bli møtt med et **nyrenovert maskin- og sveiseverksted**. TIF rekrutterer til over **90 forskjellige lærefag** og avdelingen har derfor utstrakt samarbeid med næringsliv og opplæringskontor.

Skolens eget Vg2 Transport og Logistikk rekrutterer hvert år mange lærlinger til transport- og anleggsbransjen, både lokalt og nasjonalt. Disse elevene får den praktiske opplæringen sin, f.eks i truckkjøring, på skolens terminal/lagerbygg. Vg2 Kjøretøy har **nytt bilverksted** og er en viktig leverandør av lærlinger til lokal bilbransje, både i tunge og lette kjøretøy. Bilbransjen er stor og viktig i vår region.

Nedgangen i elevtallet synes å medføre en sentralisering av flere Vg2-tilbud i fylket. For å tilpasse seg denne utviklingen, har skolen god erfaring med at noen elever kan gå ut i lære allerede etter endt Vg1. **Gudbrandsdal Industrinettverk / Gudbrandsdal Næringsforening** har nå utarbeidet en alternativ opplæringsmodell for industrimekaniker som de ønsker å prøve ut. I denne modellen vil elevene få Vg2-opplæring lokalt, i et tett samarbeid mellom skolen og lokal industri. Skolen arrangerer ellers overgangsmøter med Lillehammer vgs for elever som ønsker å ta Vg2 Industrimekaniker eller andre Vg2 på Lillehammer. Til disse møtene er også foresatte invitert. Opplæringskontoret og lokale bedrifter deltar for å informere elevene om at de er ønsket som lærlinger i Norddalen etter endt utdanning på Lillehammer. Dette er et fantastisk tilbud og helt nødvendig for lokale bedrifter som hele tiden trenger dyktige medarbeidere med fagbrev. Det er mange ledige lærlingplasser i regionen.

Store ringvirkninger ved nedleggelse av skolen

Færre skoleplasser betyr færre arbeidsplasser som igjen betyr mindre skatteinntekter og kjøpekraft lokalt. Tapet av dyktige fagpersoner som bidrar på mange aktiviteter også utenom jobb, gir **MEGET STORE ringvirkninger**. Det må ikke skje.

Nord-Gudbrandsdal vdg avdeling Otta har vært dyktige til å spesialisere seg på sine fagfelt. Faglærerne har høy kompetanse og brenner for å opprettholde og videreutvikle tilbudet. Det vil være meget dramatisk om dette fagmiljøet forsvinner. Vi ber om at faglærerne får ro i sin arbeidshverdag til å undervise og formidle, i stedet for å kjempe for at elevene skal få et **bredt og godt utdanningstilbud**.

Fra Styrk Sel til Svekk Sel?

Innlandet Fylkeskommune er tungt inne i prosessen med det 6-årige prosjektet for å hjelpe Sel kommune som omstillingskommune med prosjektet «Styrk Sel». Kommunen har allerede tapt svært mange arbeidsplasser. Utdanningstilbud lokalt for våre ungdommer er en svært viktig brikke for oss. Det gjelder både å beholde arbeidsplassene for de som jobber på skolen, samt at de som vi ønsker skal flytte hit, har et utdanningstilbud lokalt for sine ungdommer.

Vi ser ikke logikken i satsningen på omstillingskommune og økte antall arbeidsplasser på den ene siden, og nedleggelse av skoletilbud og reduksjon i antall arbeidsplasser på den andre siden. Da bør prosjektet endre navn til **«Svekk Sel»**.

Drop-out fra videregående skole

La oss se for oss et scenario der hele det videregående tilbudet i Gudbrandsdalen legges ned. Den nærmeste videregående skolen ligger på Lillehammer og nesten alle 16-åringene fra Gudbrandsdalen må flytte og bo på hybel. Er det kapasitet til det? Hva skjer med tallene på hvor mange som dropper ut av videregående opplæring? Vi tror disse tallene vil stige dramatisk. Hva er kostnadene for ungdommer som dropper ut? Vi mener at denne siden av nedleggelse av lokale skoletilbud ikke er godt nok gjennomtenkt og argumentert fra fylkeskommunen. Vi spør oss om det kun er et bedriftsøkonomisk synspunkt på det enkelte skolested som er lagt til grunn for disse beslutningene og at den samfunnsøkonomiske siden er «glemt»?

Vedlegg 2: Konsekvenser ved økt drop-out fra videregående på grunn av nedleggelse på Otta.

Ja til stuttreist utdanning og fortsatt videregående skole på Otta!

For oss som brenner for det lokale næringslivet og å holde liv i våre gode tettsteder i Nord-Gudbrandsdal, er det helt uforståelig at dette skjer. Det føles som at det over lang tid har blitt jobbet bevisst med å utarme dalen. Vår oppfatning er at utvikling av byene rundt Mjøsa er viktigst, og at alt nord for Øyer blir en salderingspost.

Vi oppfordrer nok en gang Innlandet Fylkeskommune til å satse på en god framtid i Gudbrandsdalen. La oss sammen få bevise at det er liv laga med en videregående skole med bredt tilbud på Otta. Næringslivet og skolen står sammen. Vi gir oss ikke uten kamp!

Otta, den 5. august 2024

Styret i Otta Handels- og Næringsforening

Anita Koot, styreleder
Camilla Martinsen, styremedlem
Magny Grethe Lien, styremedlem
Espen Solheim, styremedlem
Anne Bergum, styremedlem

VEDLEGG 1

ARGUMENTER FOR Å BEHOLDE VIDEREGÅENDE SKOLE PÅ OTTA KNYTTET OPP MOT FNs BÆREKRAFTSMÅL

Å beholde videregående skole på Otta kan knyttes direkte til flere av FNs bærekraftsmål, som adresserer både økonomiske, sosiale og miljømessige aspekter. Å beholde videregående skole på Otta er derfor ikke bare en lokal prioritet, men også en viktig del av en global innsats for å skape en mer bærekraftig og rettferdig verden. Ved å knytte dette til FNs bærekraftsmål, kan man tydeliggjøre hvordan lokale utdanningstiltak kan ha bred og langvarig positiv innvirkning både lokalt og globalt.

1. God utdanning (Mål 4)

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning for alle.

- **Tilgang til utdanning for alle:** Beholder man videregående skole på Otta, sikres tilgang til kvalitetsutdanning for alle elever i regionen, uavhengig av deres geografiske plassering eller økonomiske bakgrunn. Dette fremmer likestilling og rettferdighet i utdanningstilbudet.
- **Reduserer frafall:** Lokal tilgjengelighet til videregående utdanning kan redusere frafallet, ettersom elever slipper å pendle lange avstander, noe som kan bidra til bedre læringsutbytte og fullføring av videregående opplæring.

2. Anstendig arbeid og økonomisk vekst (Mål 8)

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

- **Styrking av lokalt næringsliv:** Videregående skole på Otta gir ungdommen nødvendig utdanning og ferdigheter som kan føre til høyere sysselsetting i regionen. Dette styrker det lokale arbeidsmarkedet og bidrar til bærekraftig økonomisk vekst.
- **Praktisk opplæring og lokalt samarbeid:** Skolen kan tilby praksisplasser og opplæring som er skreddersydd for lokale bedrifters behov, noe som kan fremme økonomisk utvikling og sikre arbeidsplasser i området.

3. Redusere ulikhet (Mål 10)

Redusere ulikhet i og mellom land.

- **Geografisk likhet i utdanning:** Ved å opprettholde videregående skole på Otta, sikrer man at elever i distrikts-Norge har like muligheter til utdanning som elever i urbane områder. Dette reduserer regionale ulikheter og bidrar til en mer inkluderende og rettferdig samfunnsutvikling.
- **Sosial inkludering:** Lokale skoler bidrar til å inkludere elever fra forskjellige sosiale og økonomiske bakgrunner, noe som fremmer sosial likhet og forståelse.

4. Bærekraftige byer og lokalsamfunn (Mål 11)

Gjør byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige.

- **Redusert fraflytting:** En lokal videregående skole bidrar til å opprettholde befolkningen i Sel/Nord-Gudbrandsdalen og kan motvirke fraflytting fra distriktene. Dette er essensielt for å sikre levedyktige og bærekraftige lokalsamfunn.
- **Styrker lokal identitet:** Videregående skole fungerer som en kulturell og sosial hjørnestein i lokalsamfunnet, noe som styrker lokal identitet og fellesskap.

5. Ansvarlig forbruk og produksjon (Mål 12)

Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre.

- **Redusert transportbehov:** Ved å ha skolen lokalt reduseres behovet for lange transportetapper for elever, noe som fører til mindre energiforbruk og lavere utslipp av klimagasser.
- **Styrker lokal økonomi:** Lokale skoler kjøper tjenester og varer fra nærliggende leverandører, noe som fremmer ansvarlig forbruk og støtter lokal økonomisk bærekraft.

6. Klima- og miljøtiltak (Mål 13)

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringer og konsekvensene av dem.

- **Reduserte klimagassutslipp:** Ved å minimere reisebehovet for elever, bidrar man til å redusere klimagassutslippene. Mindre pendling betyr færre biler på veiene og dermed lavere CO₂-utslipp.
- **Lokalt miljøengasjement:** Skoler kan fungere som sentre for miljøopplæring og bevisstgjøring, og engasjere elever og lokalsamfunnet i miljøvennlige initiativer og prosjekter.

7. Samarbeid for å nå målene (Mål 17)

Styrke gjennomføringsmidlene og revitalisere det globale partnerskapet for bærekraftig utvikling.

- **Samarbeid mellom skole og lokalsamfunn:** Skolen kan danne partnerskap med lokale bedrifter, myndigheter og organisasjoner for å fremme bærekraftig utvikling i regionen. Dette inkluderer samarbeid om opplæringsprogrammer og bærekraftige prosjekter.
- **Lokale initiativer for globale mål:** Ved å fremme utdanning og bærekraftige løsninger lokalt, bidrar skolen til å oppnå globale bærekraftsmål gjennom lokale initiativer og engasjement.

Kilder:

1. FN. (2021). "Bærekraftsmålene". FN-sambandet. Tilgjengelig fra: FN-sambandet
2. Statistisk sentralbyrå (SSB). (2020). "Frafall i videregående opplæring".
3. Menon Economics. (2018). "Samfunnsøkonomiske kostnader av frafall i videregående opplæring".
4. NIFU. (2020). "Geografiske ulikheter i videregående opplæring: En analyse av tilgjengelighet og resultater".
5. Statistisk sentralbyrå (SSB). (2021). "Reisevei til skolen og elevers prestasjoner".
6. Østlandsforskning. (2019). "Videregående opplæring i distriktene: betydning for lokal utvikling".
7. Telemarksforskning. (2018). "Utdanningstilbudets tilpasning til lokale behov".

VEDLEGG 2

KONSEKVENSER VED ØKT DROP-OUT FRA VIDEREGÅENDE

Når en ungdom dropper ut fra videregående skole, medfører det betydelige kostnader for både individet og samfunnet som helhet. Kostnadene kan deles inn i flere kategorier: økonomiske kostnader for individet, direkte økonomiske kostnader for samfunnet, og indirekte sosiale kostnader. Her er en oversikt over de ulike kostnadene:

1. Redusert livstidsinntekt

Ungdom som dropper ut av videregående skole har vanligvis lavere livstidsinntekt sammenlignet med dem som fullfører. Ifølge beregninger kan den tapte inntekten over en persons arbeidskarriere være betydelig. I Norge er det anslått at en person som dropper ut av videregående kan tape opp til 5 millioner kroner i løpet av livet i form av lavere lønn.

2. Økte trygdeutgifter

Drop-outs har en høyere sannsynlighet for å motta ulike former for sosialstøtte og trygdeytelser, inkludert arbeidsledighetstrygd og sosialhjelp. Dette belaster velferdssystemet. Kostnadene for økte trygdeutgifter kan beløpe seg til flere hundre tusen kroner per individ over tid.

3. Høyere helsekostnader

Personer som ikke fullfører videregående skole har ofte dårligere helse og høyere forbruk av helsetjenester, inkludert psykiske helsetjenester. Dette kan føre til økte helsekostnader for samfunnet. For eksempel er det funnet at drop-outs har økt risiko for sykdommer og lidelser, noe som kan belaste helsevesenet med store kostnader.

4. Redusert produktivitet

Drop-outs bidrar mindre til økonomisk vekst og har lavere produktivitet på arbeidsmarkedet. Dette fører til en mindre effektiv arbeidsstyrke og kan påvirke landets samlede økonomiske vekst negativt. Den tapte produktiviteten kan utgjøre flere millioner kroner per person over en karriere.

5. Kriminalitetsrelaterte kostnader

Statistikk viser at ungdom som ikke fullfører videregående skole har større sannsynlighet for å bli involvert i kriminalitet. Dette resulterer i høyere utgifter til politi, rettsvesen og fengselsvesen, samt kostnader for offer og samfunn. Kostnadene relatert til kriminalitet kan være betydelige, både økonomisk og sosialt.

6. Tapte skatteinntekter

Når en person dropper ut av videregående skole og opplever lavere livstidsinntekt, resulterer dette også i tapte skatteinntekter for staten. Den reduserte inntekten og sysselsettingen betyr mindre skatt betalt gjennom både inntekts- og forbruksskatt.

7. Sosiale kostnader

I tillegg til de økonomiske kostnadene, er det sosiale kostnader som kan være vanskeligere å kvantifisere. Dette inkluderer negative konsekvenser for familier, lavere sosial mobilitet og økt sosial ulikhet. Dette kan ha en langsiktig innvirkning på samfunnets sammenhengskraft og sosiale stabilitet.

8. Kostnader for utdanningssystemet

Når en student dropper ut, går samfunnets investering i den enkeltes utdanning tapt, og det er også potensielle kostnader forbundet med å forsøke å integrere ungdommen tilbake i utdanningssystemet eller arbeidsmarkedet gjennom ulike tiltak og programmer.

Estimater på totale kostnader

Ifølge en rapport fra Menon Economics (2018), kan den samfunnsøkonomiske kostnaden av at en ungdom dropper ut av videregående skole i Norge beløpe seg til mellom **10 og 15 millioner kroner per person i løpet av livet**. Dette inkluderer både direkte og indirekte kostnader.

Konklusjon

De totale kostnadene for samfunnet av at en ungdom dropper ut av videregående skole er omfattende og påvirker flere sektorer. Det er derfor av stor samfunnsmessig betydning å investere i tiltak som kan redusere frafall og støtte unge mennesker til å fullføre sin utdanning.

Kilder:

1. Menon Economics. (2018). "Samfunnsøkonomiske kostnader av frafall i videregående opplæring".
2. Helsedirektoratet. (2017). "Helse og utdanning – sammenhenger og betydning for folkehelsen".
3. Statistisk sentralbyrå (SSB). (2016). "Inntekt og levekår for ulike grupper".
4. Telemarksforskning. (2019). "Økonomiske konsekvenser av frafall i videregående opplæring".